

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamltne števe, se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtoice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgov. rni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. - Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števe. 20.

Poštno-hranilnični račun števe. 841-652. TELFFON 31 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Novi tajni svetniki.

DUNAJ 10. Kakor je zvedel c. kr. k. biro, sta minister Vaclav vit. Zaleski, minister za javna dela Karol Marek in poljedelski min. baron Adalbert Widman postali tajni svetniki.

Kriza v najvišjih vojaških krogih.

BUDIMPEŠTA 10. „Budapesti Hirlap“ piše, da odstopita razun vojnega ministra Sebónaicha tudi načelnik generalnega štaba general Conrad in načelnik vojaškega kabineta prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda, podpolkovnik baron Brosch.

Stanje papeževo.

RIM 10. „Osservatore Romano“ je priobčil danes zvečer sledečo noto: Nasproti pretiranim in tendencioznim vestem, ki so jih priobčili italijanski in inozemski listi, zamoremo zagotoviti, da se je zboljšalo zdravstveno stanje sv. očeta. Radi hude vročine pa potrebuje papež še nekoliko dni počitka.

RIM 10. Iz Vatikana se doznaja, da je na papeža blagodejno uplivala sprememba spalne sobe. Soba, v kateri sedaj spi, se nahaja v drugem nadstropju Vatikanske palače in je prostorna, ima dve okni, ki sta obrnjeni proti trgu sv. Petra. Zdravnika, ki sta danes zjutraj preiskala papeža, sta ugotovila, da se počuti bolje. Bolezen se razvija normalno in bolečine na desnem kolenu so skoraj popolnoma izginile. V Vatikanu dementujejo vest, da ima papež protinsko bronhito. Danes zjutraj sta prišle obiskat papeža dve njegovi sestri in nečakinja in so ostale pri njemu do 10.30 predpoludne.

Omenjeni podatki soglašajo popolnoma z izjavami, ki jih je podal državni tajnik kardinal Merry del Val členom diplomatskega zbora, ko so se le-ti obvestili pri njem o stanju papeža in izrazili svoje želje, naj bi viši glavar cerkve ozdravil čimprej.

Nemški katoliški shod.

MOGUNCA 10. Danes je bil slovesno zaključen nemški katoliški shod.

Vročina.

PARIZ 9. Umrljivost med prebivalstvom je vsled vročine velikanska. Že širina najst dni sem umre na dan okolu 250 ljudi, večinoma otroci do 3 let; dočim umre navadno na teden v Parizu okolu 700 oseb. Uslužbenci pogrebni družtev hočejo štrajkati, ker so preobloženi z delom, isto tako pravijo grobokopi, da ne morejo zmagovati dela.

BEROLIN 9. Vsled vročine je zopet solnčarica zadela nekoliko oseb. Vžgal se je vsled vročine tudi več gozdov. Po vsej Nemčiji se je zdravstveno stanje vidno poslabšalo, umrljivost ni zelo narasla samo v Berlinu ampak tudi v drugih mestih.

BEROLIN 10. Vsled vročine in suše je po vsej Nemčiji veliko pomanjkanje krme.

BRUSELJ 10. Včeraj je bilo tukaj 37 stopinj v senci. Škoda, ki jo je suša preročila po vsej dežel, je velikanska. Bati se je splošne draginje.

Iz Albanije.

CARIGRAD 1. O spomenici albanskega kluba se je razpravljalo tudi v današnjem ministrskem svetu, ki je sklenil, da se ne bo bavil z isto, izlasti ker ni znano, če odgovarja mišljenju Mohamedancev.

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Spisal Prokop Chocholeušek Poslovenil H. V

Kosovo polje.

Bojnik je omahnil vznak na tla; njegovi roki sta se zarili v prsi, kakor bi hoteli braniti, da se prsa ne razpočijo v ogromni bolečini; naenkrat je vsplamtel v njem druga misel; nehote je poskočil pokoncu, oziral se okoli s pekočim pogledom; z usti, na pol odprtimi, je običal njegov pogled na zastavi s križem, poskočil je, izvil se mu je zmagovalen krik, pal je pred zastavo na kolena, poljubljaj drog, na katerem je bila zastava pritrjena, s tisto gorečnostjo, s kakoršnjo pobožno ljudstvo poljublja svete ostanke. Rana na glavi je začela zopet krvaveti, bojevniki pa ni opazil ničesar in ni čutil ničesar; sklanjal se je nad truplom praporščaka, poljubljajajoč njegova mrtva usta.

„Zvesti brate, srečni bojevniki!“ je govoril pri tem, „zapustil nisi niti v smrti zaupani ti dragulj svete Srbije; pravoslavni narod ne ostane za večno v sužnosti mu-

SOLUN 10. Z gradnjo cest Prizren-Skader so pričeli. Skaderski vali poroča, da se je do danes povrnilo 10.00 Malisorov.

CARIGRAD 10. Janinski vali je brzojavil, da je gibanje albanskih ustaških čet skoraj popolnoma ponehalo.

Iz Perzije.

BEROLIN 10. „Lokal-Anzeiger“ poroča iz Teherana, da je dal bivši šah zapreti v Masanderenu 10 Armencev, ker so ga preoblečeni hoteli umoriti, da bi dobili od vlade obljubljeno nagrado, sedem jih je bilo usmrtenih.

Turčija.

CARIGRAD 10. Glasovi o spremembe v velikem veziratu so prerane.

Portugaljska.

LIZBONA 10. Narodna skupščina je razpravljala o volitvi predsednika. Skupščina je s 123 proti 50 glasom sklenila, da je treba voliti predsednika.

Kolera.

HAMBURG 10. Kapitan parnika „Cordeila“, ki je danes zjutraj dospel iz Petrograda in njegova žena sta bila odvedena v bolnišnico, ker sta osumljena, da sta obolela za kolero. Ladja je popolnoma izolirana.

HAMBURG 10. Zdravniška preiskava je ugotovila, da nista kapitan in njegova žena obolela za kolero.

CARIGRAD 10. Včeraj in danes je obolelo za kolero 31 oseb, od teh jih je umrlo enaindvajset.

CARIGRAD 10. Na prevoznem parniku „Marmara“, ki je dospel v Sv. Ivan v Medui so konstatirali včeraj tri slučaje kolere.

Sofija 10. Uradni list je priobčil dekret, s katerim so volitve za sobranje razpisane za dne 17. okt. t. l.

Bochum 10. V rovu „Hanibal I.“ se je danes ob 5. uri zjutraj utrgala vrva, ko so delavce spuščali v rov. Košara, v kateri je bilo 45 rudarjev, je padla v globino. 25 mož je bilo deloma težko, deloma lahko ranjenih. Ostalim se ni pripetilo ničesar.

Zasedanje goriškega deželnega zbora jeseni?

V Gorici, 9. avgusta.

Laški liberalci iz deželnega odbora se pri vladi zavzemajo za to, da se goriški deželni zbor čim prej skliče na novo zborovanje. Zasedanje naj bi se vršilo, če bi razmere v drž. zboru dopuščale, že jeseni, in ne da bi se niti poprej razpisale dopolnilne volitve za Gabrščekov in Gasserjev mandat.

Kakor znano, je bila vlada vsled brezobzirnega postopanja večine nasproti manjšini, osobito pa vsled nezakonitega razveljavljenja Gabrščekovega mandata, nekako primorana dež. zbor zaključiti. Takrat se je splošno pričakovalo, da bo temu koraku sledil razpust. A ostalo je vse tiho: vlada ne samo da ni razpustila zbornice, marveč ni do danes niti razpisala dopolnilnih volitev za dva izpraznjena mandata.

Po informacijah vladnih krogov bi v slučaju razpusta nove volitve ne prinesle nikakega zboljšanja. To prav radi verujemo. Ko bi bilo pa vladi resnično do ozdrav-

ljenja turških razmer v goriški dež. zbornici, bi šla korak dalje: po novih volitvah bi bila predlagala na mesto glavarja osebo, ki bi nudila poročstvo, da se bode strogo držala storjene prislege in da bode nepristransko vodila razprave. Imenovala bi bila deželni glavarjem vse drugačnega moža, nego je dr. Pajer, ki se tudi na sedežu deželnega glavarja čuti samo predsednika laško-liberalnega političnega društva „Unione“ in v tem smislu vodi razprave!

Naša vlada pa je cincarska in polovičarska, zato se ni mogla povspeti do odločnega koraka. Sicer pa ji je naša dežela prav malo mar.

Še za vsako avstrijsko vlado je vedno obstojal samo češki deželni zbor in višek politike češko-nemški sporazum, katerega pa menda tudi ne bo. ravno vsled cincanja in polovičarstva. Druge kronovine so za vlado brez vsakega višjega pomena. Zato je pustila tudi goriški deželni zbor na cedilu.

Da laška stranka sama sedaj zahteva sklicanje deželnega zbora, to se nam dozeveda precej sumljivo znamenje. Saj je do dobra znan zistem laških liberalcev, po katerem vse najvažnejše in za Furlanijo koristne stvari sklepajo najrajši v nejavni seji h deželnega odbora. Pajer je star nasprotnik javnosti dež. zbora. Zakaj, — to ve on sam prav dobro, a to občuti tudi slovenski del dežele.

Kvečjemu je dr. Pajer naklonjen takemu dež. zboru, kakoršnega si je znal s tiransko brezobzirnostjo vstvariti zadnja leta. Tako pro forma naj bi se brez prigovorov in v največji naglici odobrili vsi sklepi odbora. Takšen dež. zbor je Pajerju ideal!

Baje so gospodje z vlado zbarantali, da se zopet skliče stari dež. zbor in sicer ne da bi se poprej spopolnila dva izpraznjena mandata manjšine.

Dva neljuba poslanca, oba iz nadležne manjšine, nimata priti torej v dež. zbor, dokler ne spravijo gospoda zavezniški razne kravje kupčije pod streho. To je pravi vzrok, zakaj se Lahom tako muči v zasedanjem. Vse tako lepo pri starem, in še večji mir v zbornici: to je Pajerju prava pečenka!!

Mi gotovo nismo za to, da bi se našemu ljudstvu provzročalo novih poti in novih stroškov z novimi volitvami, če ima zistem v zbornici ostati tak, kakoršen je sedaj. Razpust in nove volitve bi imele pomen samo tedaj, če bi bil zajamčen preobrat glede predsedstva. Odločno pa moramo protestovati proti temu, da bi se novo zasedanje vršilo brez dveh poslancev manjšine.

Naši tržani imajo pravico in dolžnost zahtevati, da se čim prej izvoli njihov zastopnik v deželni zbor, pa naj bo to A. Gabršček, ali kdo drugi! Apelujejo na vlado, naj ne dopusti, da bi se naše tržane, kar meni nič tebi nič oropalo za edini mandat, ki ga imajo v deželnem zboru!!

Če je že vlada toliko retirirala pred laško iredento, da si ji ne upa stopiti na prste in je voljna sklicati stari deželni zbor, potem naj vsaj poprej razpiše dopolnilne volitve! Jemati volilcem zastopnika za leta in leta, kaj takega je možno samo v naši državi in posebno tu na jugu! Naši tržani pa vedo sedaj, pri čem da so in kake namere ima veliki oficir italijanske krone — komander dr. Pajer!!

Madjarizacija potom cerkve.

„Slav. Tagblatt“ priobčuje nastopni članek:

Ogrske Maloruse, katerih število iznaša 50.000 prebivalcev, madjarizirajo že leta z železno konsekvenco. Ogrska vlada si prizadeva z vsemi možnimi sredstvi, da narodni prepored maloruskega naroda ovira, ali pa da bi ga celo udušila popolnoma. In zopet treba priznati, da je ogrska vlada lahko ponosna na svoje delo desetletij. Na severnem Ogrskem je na tisoče grško-katoliških Madjarov, ki niso nič drugega, nego pomadjarjeni Malorusi. Na delu pomadjarjevanja delajo ogrski vladi velike usluge udani jej madjaroni, kakoršnjih je mnogo med ogrskimi Malorusi. Madjaroni se rekrutirajo posebno iz elementov, odvisnih od vlade: župnikov, uradnikov itd.

V zadnje čase se izrablja cerkev v namene pomadjarjevanja. Unirani grško-katoliški Malorusi so namreč po vsprejetju unije z Rimom ohranili slovansko liturgijo. Sedaj pa hočejo Madjari z vso silo uvesti madjarski jezik v slovansko liturgijo, ker dobro vedo, da bi pomadjarjenje malorusko-katoliške cerke — ki je v večstoletnem hlapčevstvu maloruskega naroda ne le na Ogrskem, ampak tudi v Galiciji in Bukovini tvorila jedino zavetišče maloruske narodnosti — najhitreje dovedlo do pomadjarjenja maloruskega naroda.

V zadnjih številkah ukrajinske revije „Nywa“, ki služi v prvi vrsti brambi pravice maloruske cerkve, nahajamo kratek historičen pregled o pomadjarjevanju maloruske cerkve na Ogrskem in ob enem odprto pismo ogrskih Malorusov na vse škofo na Ogrskem, v katerem odločno, slovesno protestujejo proti temu pomadjarjevanju. Iz rečene revije posnemljemo:

Pred štirimi leti je latinski ordinarijat otvoril v Budi za priseljene maloruske delavce grško-katoliško cerkev. Župnik te cerkve, madjaron, je na svojo roko mesto staroslovenskega cerkvenega jezika uvel madjarski jezik. Rečeni župnik je takoj dobil posnemovalcev, tako, da je danes na Ogrskem že kakih dvesto maloruskih grško-katoliških duhovnikov, ki so pristaši njegove ideje in so jo tudi izveli v svojih župnijah, v Budi sta dve grško-pravoslavni cerkvi, toda v istih se — kakor v družih, kakih 600, malorusko-katoliških župnijah na Ogrskem — poslužujejo pri službi božji slovenskega jezika, kakor je to že pri Malorusih običaj skozi stoletja.

Malorusko prebivalstvo je že opetovano protestiralo proti takim napadom na njega najdragocenejšo imovino, njegovo narodno cerkev. In sicer je protestiralo pri nadškofijskem ordinarijatu v Ostrogonu (Gran) in v Rimu, toda brezuspešno. Po nedavno izvedeni misiji nalašč za to iz Lvova na Ogrsko poslanih maloruskih misijonarjev in po brezuspešnem pismu mitropolita Andreja grofa Szepitckega na ogrskega primasa, so naslovili ogrski Malorusi na vse škofo Ogrske protestno pismo, v katerem zahtevajo na najodločnejši način odpravo te zlorabe. V pismu apelujejo na papeške dekrete in žigosajo delovanje vikarja Ostrihomske nadškofije. Isti pa vstraja nekažnjeno pri svoji stari, resnici nasprotujoči trditvi, da se tihe molitve liturgije opravljajo slovenski, a

prijel ga je desnico in v levici je stisnil bodalo, pričakujoč tako oborožen na vsak slučaj, ki ga da Bog.

„Prisegam,“ je govoril za-se, „da trikrat umijem svojo roko v poganski krvi, da jo očistim madeža, ki se je drži radi dotaknjenja — bisurmanskega orožja.“

Konjski peket ni bil več daleč; čuti je bilo tudi zvenenje orožja ob sedla, okovana na krajih s kovinskimi luskinami. Naenkrat je vtihnilo vse; jezdec so se vstavili, toda glasen krik je zazvenel po pokrajini, in trajalo je dolgo, predno je tudi zadnji odmev prinesel veter na daljnjo planjavo. Temu kriku se je odzvalo tulenje volkov in krakanje ptic.

Bojevniki se je na pol vzravnal; gledal je v smer, od koder je krik zvenel, kakor bi hotel prodreti nočno temino, toda zaman. Utihihnilo je na zadnje vse, bojevniki je povsili glavo, kakor človek, ki se je goljufal v svoji nadi.

„Nisem razločil teh glasov,“ je pripomnil, „in vendar niso bili to bisurmanski zvoki —“

Ponovno je zazvenel krik, enak prejšnjemu, po planjavi; pozabivši popolnoma na vso svojo slabost, je bojevniki skočil pokoncu, odgovarjajoč s podobnim krikom. Vzradostili so se jezdeci, in slišalo se je, kako skokoma drve k bojevniku. (Pride še.)

selmanov, ampak, kakor v tej ledeni pesti visoko plapolata zastava križa, vstane narod iz groba sužnosti, in sveti križ vsplamti jasno nad polmesecem bisurmanov, teh vražjih sinov. Ti, brate, si rešil trdno poročstvo naše bodočnosti! Naj te za to blagoslovi v večnosti Bog in svetniki in svetnice njegove!“ Sklonil se je še enkrat k mrliču; in poljubljajoč mu čelo in usta, se je trudil, da bi izvil iz ledene pesti zastavo z drogom vred; ali ledena roka jo je oklepala trdno, da ni bilo možno vpogniti jej prstov. Bojevniki se je zamislil...

„Ne, nikdar!“ je govoril čez trenotek tiho za-se, „tudi v smrti ne pozabim te roke, ki nam je rešila naš dragulj,“ in zataknil je na pol osnaženo bodalo, vstal, in odpenjal zastavo od droga. „Ne morem drugče,“ je govoril med tem, „moram se s svojo nevredno roko dotakniti tega svetega znamenja! Toda bolje je, če se ga dotakne krščanska roka, če ga skrrijejo krščanske prsi, nego bi ga oskrunilo dotaknjenje bisurmana.“ Odpel je zastavo od droga in jo zvil; skrtil jo je za luskinast oklep, vzdihnil globoko, kakor bi se bila težka skrb zvalila z njegovega srca. Sedaj šele je čutil pekočo bolečino rane na glavi, čutil, kako mu kri kaplja po sencih. Ko je ponehal srčno navdušenje, je čutil telesno slabost; kolena so se mu tresla in moral je odpočiti na tleh, če ni hotel, da se zopet zgrudi

v omedlevici med mrliče. Iz torbe, ki mu je visela čez levo ramo, je vzel svilnato obleko, plen prvega dne bitke, ko so Srbi z zmagovitim krikom prodirali naprej: obvezoval si je rano na glavi in utrujen je potem popolnoma legel na tla.

Ni pa dolgo tako počival. Zvoke, kakor udarce konjskih kopit, je raznašal veter čez planjavo; bojevniki, ležeč na tleh, jih je čul že prej, predno so prispeli na perutih vetra na to mesto; zato je bil že prej, da poslušaj, privzdignil glavo in zopet stiskal uho tesneje k zemlji, hitrejši in zaneslivejši sporočevalki, nego je celo veter sam. Ti zvoki so naenkrat utihnil.

„Mari vstajajo mrtvi iz grobov,“ je govoril bojevniki polagoma in za-se, „ali pa se vračajo s svojega lova bisurmani, ti pasji sinovi?“

In zopet je bilo čuti temno bobnenje zemlje, križem po planjavi, vedno bližje k prostoru, kjer je bojevniki, ležeč na tleh, poslušal. Že jih je bilo možno razločevati, da je to mala tolpa jezdecov, ki se podede po planjavi, posijani z mrliči. Nepremakljivo je ležal bojevniki na tleh, kakor mrlič; samo njegovi roki sta tipali bodalo, zadnje orožje, ki mu je ostalo, kajti meč mu je zdrknil iz pesti, ko je zadnji dan bitke, zadet od turškega jatagana, v nesvesti omahnil med trupla. Toda ne daleč od njega je bliščal jatagan turškega damascenskega izdelka;

one, ki se imajo vršiti glasno, v madjarskem jeziku. Rečni vikar je še toliko drzen, da označa Maloruske kakor izdajalce domovine in naroda.

Ton pisma Malorusov je jako rezek in odločen: „Umremo, ali ne odnehamo!“ Jako razveseljivo je, da čujemo take besede ravno od onega dela maloruskega (ukrajinskega) naroda, o katerem se je mislilo, da je nerešljivo izgubljen, ki živi v neopisni materijelni in moralni bedi, izročeni „ponosnemu“ madjarskemu narodu in njega pomagacem, maloruskim madjarom in na Zgornjo Ogrsko priseljenim Židom, ki bi hoteli biti bolj madjarski, nego so Madjari sami. Več nego gotovo je, da madjarska katoliška hierarhija, ne meneč se za papeške dekrete, ne preneha s poskusi, da pomadjarji vse, kar se še pomadjariti da. Ali to jedno naj si zapomnijo gospodje, da bo, čim se upre ljudstvo samo in bo z največjo odločnostjo protestiralo proti takemu dušenju, tudi bila zadnja ura za madjarone!

Brezpravje na Hrvatskem.

Delniško društvo za izdajanje „Pokreta“ je predložilo, kakor to zahteva zakon, sodniji svojo bilanco, podpisano po dveh članih upravnega odbora. Sodnija pa je bilanco vrnila in zahtevala, da morajo isto podpisati vsi člani upravnega odbora in nadzorstva. Da-si je ta zahteva popolnoma nezakonita, je vendar upravni odbor hotel tej zahtevi ustreči in je v ta namen poslal za podaljšanje roka, ker je en član nadzorstva odsoten neznano kje.

Sodnija pa tej prošnji ni ugodila temveč je zahtevala, da se jej predlože poslovne knjige, proti čemur je predsednik upravnega odbora dr. Lorković vložil priziv. Na to je bil dr. Lorković pod globo 100 kron pozvan na sodnijo. Ker je bil poziv nezakonit, se mu seveda dr. Lorković ni odzval.

Tedaj je sodnija odredila, da je zapleniti vse poslovne knjige delniške družbe. Na zahtevo dr. Lorkovića, naj mu se navede zakonska določba, na podlagi katere ima sodnija pravico zahtevati te knjige, je sodnik, ki je imel nalogo izvršiti zaplenbo poslovnih knjig, ostal — dolžan odgovor. Ker jim z lepa knjig niso hoteli izročiti, so poslali po ključničarja, ki je s silo odprl predale pisalne mize, v kateri so se nahajale knjige.

To imenujejo na Hrvatskem — pravico!

Dnevne vesti.

Albanci se vračajo. — Dosedaj se je vrnilo 8000 Malisorov iz Črnogore v Albanijo. S tem se je seveda položaj za enkrat znatno zboljšal. Drugo vprašanje pa je, koliko časa to ostane.

Ministri — goljufi. Obtoženi petorici stambulovskih ministrov je dokazano, da so ogoljufali državo za devet milijonov frankov. Zato je bilo tudi stavljeno pod prepoved imetje omenjenih petih ministrov v znesku devetih milijonov kron. Ko se je pa začelo njih imetje popisovati, se je izkazalo, da vsi ministri skupaj nimajo niti milijon kron. — Poštenjakoviči so namreč dali prepisati večino svojega imetja na druge osebe. A velik del tega so že razkrili in bržkone razkrijejo vse, tako da dobi država povrnjeno vseh devet milijonov.

Punt na španski vojni ladiji. Nedavno temu se je na španski vojni ladiji „Numania“ spuntalo več pomorščakov. — Pariški „Temps“ je zvedel, da so puntarji, ko se je ladija nahajala pred Tangerjem in ni bilo tam drugih vojnih ladij, hoteli vjeti kapitana ladije ter se nato podati v Valenco in Barcelono in tam proglasiti republiko. Iz Madrida pa javljajo, da so včeraj vojnodosodno ustrelili enega puntarskih pomorščakov.

Turčija sklicuje rezerviste! Vojaške oblasti v Bitolju, Naselitzu in Serfidži so dobile nalogo, da pokličejo takoj rezerviste, ki bodo pripravljani za vojaško demonstracijo, ki jo Turčija namerava uprizoriti na grški meji v odgovor na grške vojne priprave ob meji. Rezervisti morajo, glasom nekega poročila v „Frankf. Zeitung“, biti tekom osem dni pripravljani za pohod.

Domače vesti.

Nova nevarnost za italijanstvo Gorice. Kakor smo poročali tudi mi v „Edinosti“ od 9. t. m. sta razpisani za Primorsko dve mesti inštruktorjev za mlekarstvo, eno s slovenskim, drugo z italijanskim učnim jezikom. Sedež prvega je določen za sedaj Gorica, sedež drugega Trst!

O tem je napisal „Piccolo“ celo klobaso v kateri dokazuje, kaka nevarnost preti italijanstvu Gorice od tega slovenskega mlekarstva inštruktorja.

Sicer je res, da živimo sedaj v dobi kislih kumar, a da polnijo pri „Piccolu“ predale s takimi stvarmi, jim pač ne moremo reči drugače kakor — Bog nam grehe odpusti — osli!

Slovenskim služkinjam! — Italijanski mazzinijanci v Trstu so ustanovili šolo za italijanske služkinje, da jih izučijo gospodinjstva in sploh vsega, česar treba znati služkinji. Potem hočejo nas slovenske služkinje eno po eno pošiljati proti Ljubljani. Proti tej nameri italijanskih srditežev si moramo same pomagati. Organizirajmo se v naši

„Narodni Delavski Organizaciji“! Agitirajmo, da se organizirajo izlasti one mlajše tovarišice, katerim preti še večja nevarnost nego nam. Pomislite le: do 4000 je slovenskih služkinj v Trstu! Če bi bile vseh teh 4000 organizirane, bi bila to moč, s katero bi se lahko postavile v bran. Slovenske služkinje! vse v eno vrsto v skupno obrambo!

Narodna služkinja.

Prošnja finančnih nadpaznikov. — Prejeli smo: Podpisani darujem 10 K družbi sv. Cirila in Metoda v znak spoštovanja do gosp. drž. poslanca dr. a. Rybára, katerega ob enem nujno prosim, da bi se ubogih finančnih nadpaznikov spominjal na cesarskem Dunaju, uvažujoč, da smo glede plačil na slabšem, nego orožniki in državni redarji. Res je, da ljudstvo raje gleda redarje in orožnike, ker njihova naloga vzdrževanja miru in reda je simpatičnejša. Služba nas finančnih organov pa je ljudstvu zelo nadležna. Nas potrebuje le finančna oblast, da se v cesarske blagajne steka denar. Zato je naša služba tem neprijetnejša in ravno zato pa bi bilo pravično, da bi bili ml. glede plačil vsaj izjednačeni orožnikom in redarjem.

Naj se nam ne šteje v zlo, ako konstatujemo tu tudi dejstvo, da je del onih glasov, ki so bili na zadnjih državnozbornih volitvah v II. mestnem okraju oddani za slovenskega kandidata, došlo ravno od nas, finančnih organov. Seveda smo storili to po svojem narodnem prepričanju, vendar pa tudi to podkreplja našo nado, da se bo gospod. poslanec krepko zavzemal tudi za koristi te zanemarljive kategorije državnih uslužbencev.

Dunajsko pevsko društvo tiskarjev „Freie Typographia“ pride dne 13. t. m. v Trst, od kjer odpotuje v Benetke. V nedeljo pridede to društvo v družbi z inoimskim delavskim pevskim društvom „Eintracht“ v „Politeama Rossetti“ — koncert, na katerega opozarjamo naše občinstvo.

Tombola v prid podpornih zakladov „Narodne Delavske Organizacije“ se ne bo vršila v tekočem mesecu, kakor je bilo po pomoti objavljeno na plakatih in na tozadevnih navodilih, ampak še-le v mesecu septembru t. l. — Srečke so v prodaji v društvenem uradu, ul. Lavatoio št. 1, v konsumnih zadrugah, v društveni gostilni, v slovenskih tobakarnah, pri vratarici „Narodnega doma“, v konsumnih društvih v mestu in okolici in pri zaupnikih. — Srečka stane 60 vinarjev. — Dobitki v skupnem znesku 1000 kron.

„Trgovsko-obrtna zadruga“ v Trstu bo imela, počenši z jutrnjim dnem, vsako soboto uradne ure od 9. zjutraj do 1. ure popoldne.

Prepovedana romanja. C. kr. okrajno glavarstvo v Gorici je prepovedalo iz zdravstvenih ozirih običajno romanje na Sv. Goro pri Gorici in na Grad blizu Mirna o priliki Marijinih praznikov dne 15. avgusta in dne 8. septembra t. l., ker preti nevarnost, da bi se v Trstu obstoječa kolera zanesla po romarjih v ta kraj in nadalje tudi v drugo pokrajino.

Duhovni uradi so dobili nalogo, da objavijo to prepoved vernikom v cerkvi s pristavkom da ima orožništvo nalog, morebitne romarje takoj zavrtni v domači kraj.

Pevsko društvo „Ilirija“ pri Sv. Jakobu naznanja, da je rodiško županstvo na odlok c. kr. okrajnega glavarstva sezanskega prepovedalo veselico, ki bi se imela vršiti dne 20. avgusta t. l. v rodiškem gozdu, in to vspričo vedno bolj vznemirljivih vesti o širjenju kolere. Toliko na znanje sl. občinstvu tržaške in rodiške okolice!

Razpis službe glasbenega učitelja na glasbeni šoli podružnice „Glasbene Matice“ v Trstu. Odbor podružnice „Glasbene Matice“ v Trstu razpisuje tem potome mesto glasbenega učitelja za klavir in violino. Absolvirani konservatoristi, ki imajo klavir kot glavni in violino kakor postranski predmet — ali obratno — naj vložijo svoje, z dokazili podprte prošnje do 1. septembra 1911 na naslov podružničnega predsednika: Dr. Edvard Slavik, odvetnik Trst, ulica G. Galatti št. 20.

Nastop službe 1. oktobra 1911. Obvezno število ur pouka na teden — 24. Začetna plača 2000 K, ob definitivnem nastavljenju 2400 K. Znanje slovenskega jezika je pogoj.

Natančnega pojasnila daja sedanjí voditelj podružnične glasbene šole Karel Mahkota, sedaj v Ljubljani, pred škofijo 21.

Odbor podr. Glasbene Matice v Trstu.

K slavnosti 10-letnice in razvitja zastave St. Jakobške „Čitalnice“ dne 13. t. m. prigrasila so se nadalje sledeča bratska društva: 24. „Čitalnica“ iz Rojana po deputaciji.

Kakor je razvidno iz vsega vsprejeda, bo ta slavnost ena najlepših, kar smo jih imeli v zadnjih časih. Posebno obeta biti sprejeto veličasten zbor tolikega števila prigraselnih društev. „Čitalnica“ zato ne šteti ni truda, ni troškov, da izpade ta slavnost čim slajnejše. Veliko Prelogovo zemljišče bo okrašeno ter za to priliko še razširjeno tako, da bo na njem prostora za vsako množico. V nedeljo torej, vsi k Sv. Jakobu!

— Radi dveh novih slučajev kolere v Bertokih se društvo „Samo“ iz Bertokov ne more vdeležiti slavnosti „Čitalnice“

pri sv. Jakobu. Nam je jako žal, da si ne moremo na tako lepi slavnosti podati roke v bratski objem. Upamo, da se vidimo o prvi priliki.

Tržaška mala kronika.

Kolera. Do včeraj zvečer zopet ni bil v mestu konstatiran nikak nov slučaj kolere.

Pač pa sta bila vgotovljena dva nova slučaja kolere v koperskem okraju. Tozadevno je bil se strani zdravstvenega oddelka tukajšnjega namestništva izdan sledeči komunik: Potom bakterijološke preiskave, izvršene dne 10. t. m. sta bila konstatirana dva slučaja kolere v političnem okraju koperskem. Eden se tiče 31-letne prodajalke zelenjave Antonije Novel v Bertokih pri Kopru, ki je dne 8. t. m. umrla ob simptomih gastro-enterite, ne da bi se bila poklicala zdravniška pomoč. Drugi slučaj se tiče 41-letne Franciške Božiglav, dekle v Škofljah (občina Milje), ki je zbolela dne 8. t. m. in je bila dne 9. t. m. izolirana.

V Bertokih je zbolela tudi neka Karolina Kocijančič, ki je skupaj s pokojno Novolovko prodajala zelenjavo v Trstu. Bakterijološka preiskava je imela pa pri tej negativni rezultat. Mestni zdravstveni urad je poizvedel, da sta obe omenjeni ženski in njeni domačini vsak dan prodajali blago na Rdečem trgu. Včeraj sta se res prikazali na trgu mati Karoline Kocijančič, Mihaela in neka Antonija Kezlon iz Bertokov. Pokupili sta blago (jajca in zelenjavo) v Trstu in je razstavili na izprodajo. Blago so zaplenili in uničili, a obe ženski poslali v Magdalensko bolnišnico.

Dveletni otrok finančnega respicijenta Tschabintscher iz Sermina, ki je zbolel na kolero, je predvčerajšnjem ob treh popold. umrl v pomorskem lazaretu. Domneva, da je mlekarica imenom Ivanka Božič zanesla bolezen v finančno kasarno, se ni potrdila. Zdravniki so spoznali isto za popolnoma zdravo.

Na finančnem parniku, ki je predvčerajšnjem priplul v Umag, je zbolel mornar ob sumljivih simptomih. Parnik je bil dirigiran v pomorski lazaret. — Bakterijološka preiskava pa je dognala, da ne gre za kolero. — Umrl je včeraj popoldne v Magdalenski bolnišnici A. Biekar, ki je pred nekoliko dnevi obolel.

Požar v prosti luki. Včeraj zjutraj ob 8. in pol uri je v magazinu št. 26 proste luke in sicer v lokalih trvdke z vinom Alojzija Vincina, izbruhnil požar. Ognjegasci proste luke in mestni so bili kmalu na licu mesta in so po poldrugournem delu ugasili ogenj, ki je uničil skoraj vse blago v skladišču. Škoda znaša 2000 K, ki je pa pokrita z zavarovalnino. Zdi se, da je požar povzročil težak, ki je vrgel med slamo goreč ostanek cigarete.

Arretiran „Alphonse“! 24-letni zidar Erminij Piazza iz Trsta je imel za ljubico neko prostitutko, ki jo je odiral do zadnjega krajčerja ali pa pretepal, kadar ni bilo cvenka. Slednjic se je dekleta naveličalo in je svojega „ljubčka“ ovadilo policiji. Pri njem so našli dolg nož.

Čedna družba! V Dreherjevo restavracijo je prišla vredvčerajšnjem zvečer družba sedmih ljudi, ki so prisledli k mizi in popili in pojedli za K 7-16. Potem se je drug za drugim zmuznil ven iz restavracije. Poslednjega pa je natakral prijel za vrat. Bil je Viktor Cohen, 38-letni tapecir iz Trsta, ki je imel pri sebi — 10 vinarjev. Poslali so ga v ulico Tigor.

Razžaljena goljufinja. Cecilija Moder, 23-letna kuharica iz Grosuplja, je predvčerajšnjem zvečer v ul. Pozzo blanco ponudila Josipini Jesenovič na prodaj verižico za 28 kron, češ, da je zlata. Jesenovičeva je hotela, naj poprej zlatar ceni verižico. Ali ta domneva je taka razžalila Modrovko, da je drugi zakadila pest v trebuh in potem zbežala. Redar pa jo je dohitel in arretiral.

Požar v gozdu pri sv. Križu. Predsinočnjem ob 11:30 je bilo naznanjeno tukajšnjim ognjegascem, da gori gozd pri Sv. Križu. Pod poveljstvom kapitana Chaudina so se ognjegasci podali na lice mesta. Ob dveh ponoči je bil požar ugašen. Zgorel je velik del borovjega gozda. Vzrok požara še ni znan.

Koledar in vreme. — Danes: Suzana, dev. — Jutri: Klara, dev.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 30° Cels. — Vreme včeraj: deloma oblačno, pop. nekoliko dežja.

— Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno, lokalne padavine, temperatura malo spremenjena. — Vztočni vetrovi.

Društvene vesti.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ izreka tem potem svojo zahvalo g. Branku Poliču za blagohotno sodelovanje z avtomobilom, g. dr. u. Justu Pertotu za zdravilsko pomoč, g. Vladku Trnovcu za kontrolo dirke, gospici Dolencevi za brezplačno delo traku „Prvenstvo“, pevskemu društvu „Trst“ za sodelovanje na veselici, vsem svojim članom iz Trsta in Krasa, slavnemu občinstvu, ki je prihitelo na slavnost; v prvi vrsti pa bratom Hrvatom, ki so s svojo navzočnostjo povečali prireditev, in sploh vsem onim, ki so pripomogli do popolnega vpeha prireditve.

Zveza jugoslovanskih železničarjev vabi odbornike, zaupnike in delegate na zelo važno sejo, ki bo danes v petek, dne 11. avgusta t. l. točno ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Pogovor radi konference (enkete) v Ljubljani; 2. Konferenca „Lige“ na Dunaju; 3. Razno. Odbor Z. J. Ž.

Vojaško veteransko društvo za Trst in okolico. Izlet v Kanal, namerovan dne 13. avgusta t. l., je od politične oblasti do nadaljnje odredbe prepovedan.

Gospodarstvo.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu je imela od 1. januarja do 31. julija t. l. 4.906.582:86 K prometa (lani v isti dobi 3.695.357:11 K). Vložilo se je 1.170.442:45 K (lani v isti dobi 880.197:44 K). Dvignilo se je 1.124.527:09 K (lani 816.729:62 K). — Posojil se je izplačalo 454.952 K (lani 214.767 K). — Posojil je bilo vrnjenih 402.759:87 K proti 226.820:33 K v prejšem letu. —

DAROVI

V spomin blagopok. Leopolda Martelanc daroval gosp. Janko Pogorelec K 10 Ciril-Metodovi podružnici v Barkovljah.

St. Jakobški CM podružnici so darovali sledeči gg.: Ana Babič 1 K, Rapotec Ivanka 1 K, Ivan Meljavc 1 K, udje kons. društva „Jadran“ ob priliki semnja 10 K, konsumno društvo „Jadran“ 3 K, Ivan Kožuh 1 K, Povh Emil 240 K, Povh J. 1 K, Povh I. in njegov prijatelj vsak po 1 K po g. Cotiču trgovec iz Barriere 1 škatljo biškotinov, Ciril Šuc 2 botiljki, L. Stramšnja 1 botiljko refoška, N. N. po Milki Lapanja 1 botiljko vina, Štepančič 1 steklenico maršale in 2 kg čokolade, G. Mahner, Gustinčič, Vatovec in Merhar, ter g. Peter Jeraj so posodili plahete za paviljone. Raznim drugim darovalcem, katerih imena smo pri tolikem delu prezrli in katerih je — to ugotovljamo z veseljem — bilo jako veliko, izrekamo tem potom najpriscrnejšo zahvalo. — Za St. Jakobško podružnico je nabral na semnju gosp. Fran Cerkenik K 11:33; za isto podružnico pa daruje g. Just Kralj, ker se ni udeležil semnja K 2, g. a. Rezi Strancar pa K 108. — Gospa A. Kompara je položila potom St. Jakobške podružnice na semnju za drugi kamen prvi obrok od K 100. Gosp. Tišlerič je daroval podružnici K 10 kakor vstopnino na semenju.

— Nabiralniki v področju podružnice sv. Cirila in Metoda za Prosek-Kontovelj-Zgonik so dali t. l. in sicer: a) od 1. maja do 30. junija: gostilna „Gospodarskega društva“, Prosek K 11; b) od 1. do 31. julija: ista gostilna K 4:20; c) od 16. do 31. julija: restavracija Dolenc, Devinsčina K 9; gostilna Milič, Briščiki, K 5:47; gostilna „Gospodarskega društva“, Kontovelj K 2:40; tobakarna Bukavec, Prosek K 1:80; restavracija Balanč, Prosek 84 stotink. Vsem nabiralcem prisrčna hvala!

— Za otroški vrtec pri Sv. Alojziju je poslal gosp. Srečko Komac iz Čresa K 1. Denar hrani uprava.

Proces „Banca Popolare Goriziana“ pred goriško prototo.

V sredo dne 7. avgusta.

Proces se bliža koncu.

Danes je bilo zaključeno pripravljalno postopanje.

Na to so bila stavljena porotnikom sledeča vprašanja:

Ali so: Izidor Colle, rojen v Benetkah 25. okt. 1873, bivši ravnatelj B. P., oženjen, brez otrok, nekaznovan;

Alfred Lenassi pok. Blaža in pok. Zofije Dolenc, roj. v Gorici star 58 let, posestnik in industrijalec, oženjen, z 2 otrokoma;

Raimondo Dr. Luzzatto, rojen v Gorici 30. okt. 1857, žid, oženjen, z 2 otrokoma, odvetnik in posestnik;

Hektor Piani, rojen v Corno di Rosazzo (Videm) v Italiji leta 1881, oženjen, z 1 otrokom, bivši uradnik banke;

Guglielmo Conforti, rojen leta 1871 v Sacco, pristojen v Lavis v Tridentu, z 2 otrokoma, bivši lesni trgovec;

Dina Conforti, žena prejšnjega, rojena l. 1862, krivi sledečih dejanj, in sicer Izidor Colle, Alfred Lenassi, in dr. Luzzatto sporazumno:

1) da so od srede leta 1905 do konca l. 1908 igrali na borzi proti pravilom banke, prikrivaje to drugim članom upr. sveta in da so izgube s krivimi številkami navidezno poravnali, tako vekšali aktiva z namenom, da so krili pasiva, izvirajoča iz plačil na izgubah, dalje da so delali s priložnostnimi menicami ter po 17. decembru 1908 postavili Colleta kot edino odgovornega za izgube na igri, ter da so tem načinom z zavajanjí skušali čim dalje vzdržati kredit banke, in da so z goljufivim delovanjem, umetnimi, trditvami in ponarejanjem zasebnih listin zaveli v zmoto upravne svetnike, revizorje in nadziralno oblast tako, da so bili delničarji, oziroma oni, ki so po zakonu ali vsled prevzetih obveznosti odgovorni za poslovanje, oškodovani na svojem imetju za najmanj 589.802:42 K.

2) Da je Colle sporazumno z Alfredom Lenassijem in Luzzatom predložil občinam zborom delničarjev B. P. v letih 1905, 1906, 1907, bilance, neodgovarjajoče dejanskemu stanju, ki so izkazovale dobiček, dočim je bilo izgube I. 1905. najmanjše 2.987.36 K, I. 1906. najmanjše 65.495.36 K in I. 1907. najmanjše 293.772.90 K, da je zadovoljivo odobrenje teh bilanc in da se je razpolagalo z neresničnim čistim dobičkom K 40.130.84 leta 1905, K 53.779.37 leta 1907. in so se vsled tega za toliko zvišale tozadevne izgube; tako so vzdržali dalje kredit zavoda, zavajali v zmote akcionarje, in upravitelje, revizorje in nadzorstveno oblast, vsled česar so trpeli akcionarji oziroma po zakonu obvezani škodo na svojem imetju.

3) da so v februarju 1907., ko je bil izgubljen del akcijskega kapitala in rezervnega kapitala, zamolčali to občnemu zboru ter isti še pripravili do povišanja akcijskega kapitala za 200.000 K deljenega v akcije po 200 K; da so se le-te prodale za previsoko ceno ter so tako vzdržali dalje kredit zavoda in zavajali v zmote prizadete in jim tako povzročili škodo nad 2000 K.

4) da so po tretji emisiji akcij v knjigah leta 1907. vse nove akcije izkazali za prodane, dočim je bilo neprodanih 495, ki so se glasile na kriva imena, ter so tako fingirali pomnožitev družstvenega premoženja in podali politični oblasti napačno poročilo, vsled česar so tako vzdržali prizadete v zmoti, ter jim tako vzročili škodo nad 2000 K.

5) da so od srede 1908. do decembra 1908. delali nedovoljene denarne operacije, pokrivajoč izgube s krediti banke ter napravljali neresnične vknjižbe.

6) da sta Colle in Luzzato s pismom 14. febr. leta 1908., katero je izdal Colle dr. Luzzatu proti plačilu 2000 K, v katerem je rečeno, da del nedovoljenih denarnih operacij dr. Luzzatta, katerega račun je znašal koncem 1908. K 14.502, ni Luzzatov, marveč da spada v račun Colle, ki jih je neopravičeno storil in neopravičeno djal v Luzzatov račun ter se je Luzzatu tako posrečil odpis K 10.356.45, vsled česar je nastala akcijonarjem in drugim škoda K 10.356.45.

7) da so napeljavali Gulielma Confortija od februarja 1907. do decembra 1908., da bi dobil denar od banke z menicami brez vrednosti, podpisanimi od oseb, ki nimajo ničesar; da so operirali z njimi in tako povzročili zmoto in škodo akcijonarjem in obvezancem.

Zato so obtoženi goljufije po § 197., 199, 7. 207 a, 203 k. z. oziroma § 5, 197, 199 f. 203. k. z. kazni po § 203.

Bivši uradnik banke Hektor Piani pa, da je skupno z Lenassijem in Luzzatom vedoma predložil občnemu zboru bilanco za I. 1908., neodgovarjajoče resničnemu stanju zavoda, storjeno po njem sporazumno z Lenassijem in Luzzatom; bilanca da je izkazovala dobiček, dočim je bilo izgube K 985.640.58; potem da je bilo plačano fingiranega dobička K 42.322.83 ki je zvišal izgube in je škode nad 2000 K; da je Gulielmo Conforti predložil banki menice brez vrednosti, ker so jih podpisale osebe, ki niso imele nič, da je dal notarsko priznati nasproti svoji ženi dolg 30.000 K, ter da je lastnica vseh predmetov njegova žena, dočim to ni odgovarjalo resnici, vse pa z namenom, da je dobila na nepremičninske hipoteko K 19.500; pobiral da je, ko je videl pred seboj konkurz, ali pa da prevzame vse skupaj banka, dolžne zneske, katera sta naložila z ženo v razne denarne zavode, ter da je še potem, ko je njegovo podjetje prešlo v administracijo banke, inkasiral za-se razne zneske in jih vložil v razne zavode na ime žene.

Vprašanja stavljenja porotnikom, se glase torej za Colle-ta, dr. Luzzatta in Lenassija na zločin goljufije.

Za Confortija je stavljen še eventualno vprašanje za krivo.

Branitelj Colletov, dr. Pangrazi je predlagal naj se izloči pri vsakem vprašanju ponavljano besedo „sporazumno“.

Temu predlogu sta se pridružila tudi Robba in Pincherle, kateri še trdi, da vprašanja ne odgovarjajo popolnoma obtožnici.

Drž. pravdnik je zavračal ta predloga z motivacijo, da porotniki sami lahko izločijo zahtevane popravke.

Sodni dvor je odbil oba predloga braniteljev.

V sredo popol. 9. avg.

Državni pravdnik:

Po dveh letih in pol tega procesa se bliža končno trenutok, ki ga pričakuje pravica in občinstvo to in onstran meje. — Ko sem pred dvema letoma dobil nalogo referenta v tem procesu, in je bila podana proti Izidoru Colle ovadba, takrat sem slutil, da je iskati tudi druge krivice; nikoli pa nisem pričakoval da bosta med temi Alfred Lenassi, mož, ki mu je meščanstvo

poklanjalo najčastnejša mesta in pa dr. Luzzatto, ta spreten odvetnik, ki sem mu večkrat na sodnji stisnil roko. Obtoženci so si izbrali za branitelje najboljše odvetnike, kar priča, da je njihova krivda velika. Pet takih braniteljev je; nasproti njim stojim jaz sam. — Pozivljam porotnike, naj se ne dajo pri pravoreku voditi ne od simpatije ne od antipatije do obtožencev.

Pomislijo naj, da so v njih uprte oči cele dežele tostran in onostraj Idrije.

Na to govori o ustanovitvi B. P. in nje namenu. Trdi, da vsi upr. svetniki se niso mogli intenzivno baviti s posli banke, ker so bili zaposleni tudi z zasebnimi opravili.

Ravno zato so pa pri banki uradniki z ravnateljem na čelu. Le-ti imajo reševati posle upr. sveta.

Izmed uprv. svetnikov sta bila Luzzatto in Lenassi najbolj točna obiskovalca banke. — Tam je bil Colle ravnatelj, ki je imel dolžnost nadzirati banko in paziti na to, da se vrši njeno poslovanje po pravilih.

Ko je prišel Colle v banko je našel, da je banka vstvarjena samo na korist nekaterikov.

S tem nočem trditi, da sta Lenassi Luzzatto in drugi porabili za-se zneske banke, vendar so uživali ugodnosti na škodo iste.

Colle seveda ni mogel tega prepričati, ker bi ga bil Lenassi odslovil.

Iz spisov sledi, da je le-ta vedno enako izpovedoval. Colletu verjamem. Seveda samo tega ne verjamem, da bi bil Colle, kakor trdi, postopal nepreračunjeno. To trdi vsak obtoženec.

Če je Colle zagrešil razne nerednosti in fingiral vpise, tega ni storil v lastnem interesu, ker lahko bi bil, kedar bi bil hotel, zapustil službo, in bi dobil mnogo boljše.

Če je torej Colle to storil je jasno, da ga je pri tem vodila spretna roka moža, ki je pozneje hotel vso krivdo zvrčiti na Colle-ta. Toda Colle ni toliko kriv, kakor so drugi.

Zadevlje šga seveda odgovornost za ponarejene bilance leta 1905., 1906., 1907. Ni res, da Lenassi in Luzzatto o tem nista vedela, ker ta dva sta mu to storiti naročila.

S predložitvijo ponarejenih bilanc so zakrivilo zločin goljufije, ker so oškodovali delničarje in pa one klient, ki so imeli opravila z banko. Te bilance so oškodovale upr. svetnike na premoženju.

Za goljufijo ni treba, da je storjena iz dobičkarije. Obstojal je namen, škodovati. Da-si je bila banka že koncem I. 1906 pasivna tako, da je bil porabljen res delničarski kapital, vendar je Lenassi hotel tretjo in kmalu četrto emisijo. — Iz tretje emisije se akcijski kapital nikoli ni popolnoma vplačal, vendar so Colle, Lenassi in Luzzatto sporazumno vpisali neprodane akcije na razna imena.

Glede igre, ki je vrhna točka procesa, omenjam, da po statutu je bila banka upravičena igrati na račun tretjih oseb. — A pokazalo se je, da te tretje osebe niso bile druge kot upravni svetniki in Colle.

Colle je trdil, da je igral sporazumno z Lenassijem in Luzzatom, dočim to onadva zanikata. Jaz verjamem Colle-tu. Luzzatto in Lenassi sta morala vedeti za igro, zakaj igralo se je skozi tri leta porabivši čez milijon kron. Colle, da-si je igral z dovoljenjem predsednika, bi imel dolžnost opozoriti, druge upravne svetnike. Tudi akcioniste bi se bilo tedaj moralo opozoriti na to, kajti denar, s katerim se je igralo, je bil njihov. Toda vzlic vsem občnim zborom, nihče ni tega povedal akcionistom, kojih denar je bil vržen v morje, če se ni dal kam drugam.

Zakaj nista Lenassi in Luzzatto igrala z lastnim denarjem namesto z denarjem delničarjev?

Knjige in vpisi so se vodili nalašč tako, da nihče ni razumel ničesar. Namen je bil: okoristiti se z eventualnimi dobički od igre. Lenassi, koj ko je izvedel o igri, ni storil nobenega koraka, da bi se to nehalo. Odpust Colle-ta je bil skrivnosten. Lenassi je takrat pravil, da ga je odpustil, ker je hotel skriti neko listino. To je izgovor. Verjetno je namesto to, kar je izpovedal Colle, namreč, da se ga je odstranilo za to, da bi ne bil na poti Lenassiju, ko je le-ta sklenil prireditelj.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE
ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila v soboto, dne 12. t. m. od 9. do 12. predpoludne in od 3. do 6. popoludne.

Zapestnica v obliki verige, zlata broša in ura za gospe, postelj na peresa, žimnik, odeje, nočna mizica, naslonjač, mramornati umivalniki in zrcalo, stolice, etagers, chiffonier, miza, mizica za kajenje, bronasta soka, vaza majolica, nargile. Velika množina čevljev za gospe, gospe in otroke.

POHIŠTVO SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje gosp. dr. a J. Hudec-a
HOLICE

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Prejel sem Vaše ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino dl China Ferruginoso Serravallo) in sem ga uporabil z dobrim uspehom. Poznam Vaše vino in ga rabim v svoji praksi že mnogo let kot krepilo za bolne na želodcu, pri malokrvnosti, pri šibkih konvalescentih in to najboljšim uspehom.

HOLICE, dne 20. marca 1910.

Dr. J. HUDEC.

OGLAS.
Konjski semenj
se bode vršil
12. avgusta t. l. v Sežani.
Županstvo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel na svoj račun dobroznano gostilno

„PRI FRANCU“
v Trstu, ul. Giosue Carducci 33.

Za dobro pijačo, kuhinjo in postrežbo skrbi in se toplo priporoča

JAKOB ORTAR.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST
žgalnica kave
TELEFON 1743.
Najboljši vir za dobivanje pešene kave.

POZOR!! 50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev za samo 7 K 50 st.

Radi plačilne zaostalo-ti več velikih tvornosti mi je bilo ponudeno, naj prodam veliko z logo čevljev globoko pod proizvodno ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, uanje rujava ali črna galonirano, s predniki in močno močnimi podplati, zelo elegantna, najnovjša fasona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo samo 7 K 50.

Pošiljatev po povzetju

H. SPINGARN, eksport čevljev
Krakovo št. 240

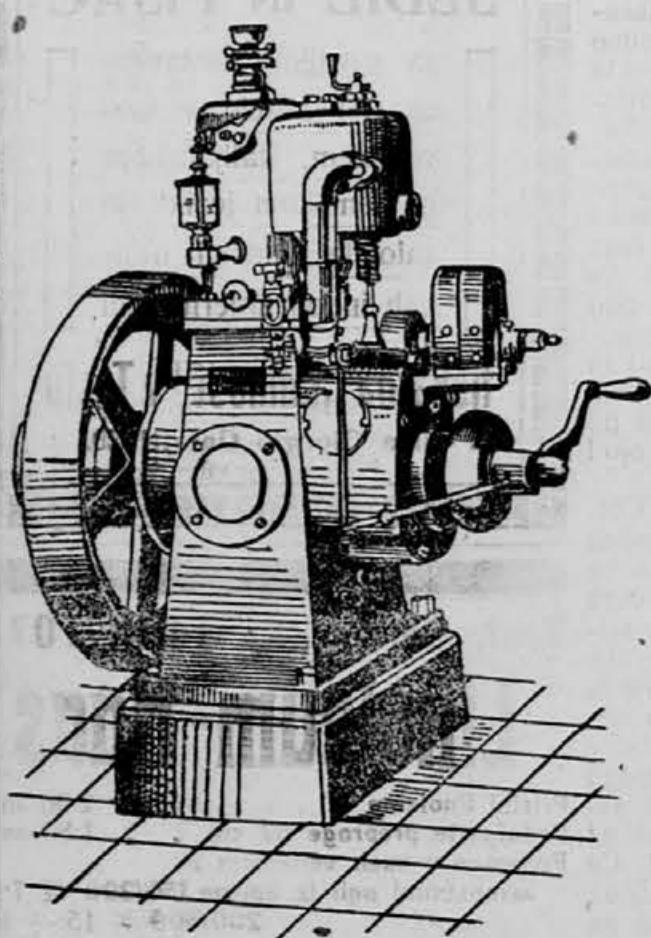
Sme se zamenjati in se vrne denar.

Odlikov. tovarna sodovke in šampanjsko šumečih pokalic
z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Rimu l. 1910.

Viljem Hribar
na Opčlnah 191

naznanja cenj. odjemalcem da ima glavno zalogo za bodočo sezono cevi (cilindrov) ogljenčeve kisline za pivo.
Priporoča se tudi za odjem pokalic in sodovke.
Za točno postrežbo se jamči.

Pridna in štedljiva
gospodinja kupuje **KOLINSKO CIKORIJO!**

Mehanična delavnica
F. Miheučič & F. Venutti
Via Tiziano Veccello 4.
— TRST —

Popravlja in postavlja stroje in parne kotle, parne motorje, na plin, benzin in nafto. - Industrijalne instalacije vsake vrste: mline, stiskalnice in čistilnice. - Specialiteta žag za kamnje, stiskalnice za gro-dje; stroji za obdelovanje lesa. Izdelovanje oblik in uzorcev za teste- - - - - nine in biskote. - - - - - Zaloga novih in starih motorjev, brizgalnic, strojev za vzdrževanje zidarstega materiala, mletje kave, drož in drugih tehničnih predmetov. - - - - -

Vsem : gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

edino pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist družbi sv.
Cirila in Metoda I

tegniti v soodgovornost ves upravni svet. Državni pravdnik v jasnem poročilu, (ki pa je predolgo, da bi je tu dobesedno objavili) dokazuje, da je bila med Lenassijem in Colletom sklenjena pogodba samo navidezna. Trdi, da so imenovani trije obtoženci igrali sporazumno, da bi se okoristili. Na menice Wasserman se je dalo 97.000; banka je pri tem trpela občutno škodo, ker se je morala zadovoljiti s 40.000 K in še to se je obvezal plačati brat Colle-ta v obrokih. Govori obširno o bilancah v smislu obtožnice. Trdi, da je bil provzročitelj falsificiranja Luzzatto. Piani, da je delal po ukazih.

Toda prouzročitelji falsificirane bilance za leto 1908 da so imeli še drug namen. Oni so dobro vedeli, da je izgubila banka okoli 500.000 kron na igri. Če bi upravni svet vedel o tem, bi bil upravičen reči trojici današnjih obtožencev: „Gospoda, igrali ste in izgubili, sedaj plačajte!“

Lenassi in Luzzatto sta dobro vedela, da Colle bi ne mogel plačati niti vinarja. Poleg tega Lenassi in Luzzatto nista bila voljna plačati. Tedaj sta s pomočjo bilance za 1908 trdila, da se banka nahaja v cvetočem stanju, a da gre samo za trenutne zadrege blagajne. Zato da je treba, da podpiše ves upravni svet za 500.000 K. S tem sta napravila mojstrsko potezo: prvič sta pritegnila v soodgovornost ves upravni svet in drugič sta obvarovala svoje žepce, zakaj plačala bi bila po podpisu vsak komaj dvajseti del od 500.000 K. Podaljšala sta življenje banki in pred vsem lastno korist. — Potem govori o znanem računu Luzzatta, ki je dal odpisati 10.000 K. Za to je dal napitnine Colle-tu 2000 K. O tem slučaju navaja državni pravdnik podrobnosti, ki naj nepobitno dokažejo Luzzattijevo krivdo, da je opeharil banko za omenjeni znesek. Jutri bo govoril o Confortiju.

Med občinstvom in v mestu vse napeto pričakuje izida tega procesa, ki se zanj živo zanimajo tudi v Italiji.

Vesti iz Goriške.

Cestni odbor za sežanski okraj je izvolil dne 8. t. m. gosp. Frana Stolfca svojim načelnikom.

Izobraževalno društvo na Cingrafu. Iz Gorice nam pišejo: Res je, kakor poroča „Edinost“ od 8. t. m., da so Italijani zelo jezni na nas ter zmerjajo naša dekleta, ki se uče za nastop, ko se vračajo od vaj domov, s ščavi itd. Ne odgovarja pa resnici trditev, da mirodilničar Ballaben ščuva proti nam; nasprotno, on nam je naklonjen, da-si je Italijan.

(Op. ur. Ker nočemo nikomur delati krivice, smo seveda tudi to notico drage volje priobčili).

Kolesarsko društvo „Danica“ priredi v septembru cestno dirko Miren-Gorica, srečkanje itd.

Pri jugoslovanski dirki, ki se je vršila v nedeljo, sta dirkala dva člana našega društva za društvo „Danica“. Eden je dosegel lep vspeh, ker je dosegel na cilj le par minut za slavnim hrvatskim dirkačem; ta je Ivan Semolič, ki je prišel četrti.

Skrbina. Skoro bo leto, odkar smo tu ustanovili „Sokola“. V narodnih vrstah je vladalo veliko zanimanje za to ustanovitev. Ker smo poznali naše može in mladeniče kakor res „narodne“, nismo nikdar dvomili, da bi se tu Sokol ne mogel uspešno razvijati in delovati. Samo neka slaba stran nekaterih tukajšnjih Sokolov žali vsako narodno čuteče srce. Nihče, — ki jih pozna, — bi ne sodil o njih kaj takega. Pred ustanovitvijo Sokola so bili veliki prijatelji in podpiratelji naše prekorsitne Ciril-Methodove družbe. O marsikaki priliki so pokazali svoje dobro srce in večkrat je prejel iz njih rok kako malo svotico. Zdi se pa, da je nekaj časa sem njih narodno srce okamenelo, da jim ni mar za našo družbo in da je še celo mrzijo in sovražijo, ker drngče bi ne govorili o njej, da jo ni vredno podpirati in se zavzemati za njo, ker da se ne ve, kam neki gre denar. Ravnote se potemtakem po načelu sovražnikov družbe: „Dol ž njo! Boj!“

Gotovo veste, da daja vodstvo CM. družbe natančne ne le vsakoletne, ampak tudi mesečne račune. Se li upa kdo trditi, da se izgublja le en sam vinar? Ni li znan vsakemu otroku njen res plemeniti in vzvišeni namen? Koliko naših malčkov je obvarovala dražba tujega žrela, ki so danes vrli narodni bojevnik! In koliko pa jih obvaruje še? Saj ima vsak narod zaslonbo v naraščaju, in če ne dobiva ta narodnega kruha, mora narod propasti. In v vaših vrstah se sliši tako blatenje C. M. družbe! Gotovo nimate tega v svojih pravilih! Če jo že ne marate podpirati, pa vsaj molčite! Res je hvalevredno, da se zanimate za Sokola, a pri tem ni treba pozabiti naše prekorsitne C. M. družbe, od katere dobiva naš narod velike koristi. Pravi Slovenec je zvest prijatelj naši družbi!

Vesti iz Istre.

Podgrad v Istri. Dijaška veselica, prirejena minole sobote, se je dobro obnesla in je pričakovati, da bodo gg. dijaki delali naprej po začrtani poti. Petje, godba, igra, vse je bilo prav dobro izvajano, dočim so

gospice dijakinje mojstersko izvršile svoje vloge.

Škoda je le, da se je veselice udeležilo premalo občinstva; to pa je zopet pripisovati počitnicam, vsled katerih je mnogo inteligence odsotne, dočim je, žalibog, naše priprsto ljudstvo apatično za take prireditve. Z zadovoljstvom vendar konstatiramo, da je čisti prebitek veselice znašal K 50—, katera svota je bila odposlana naravnost dijaškemu podpornemu društvu v Pazin. Ker za letošnje leto ni več možno, priporočali bi našim gg. dijakom in dijakinjam, naj se že med letom pripravljajo, da nas o prihodnjih počitnicah razvesele s kako večjo prireditvijo.

Slovenski koprski okoličani volili Bennatija! Vidi se, da se je gosp. dopisnik, ki omenja v „Edinosti“ od dne 3. avg. t. l. v svojem članku tudi državnozbornske volitve, za iste gotovo veliko trudil, ker ve celo vsakemu posebej povedati, katerega kandidata je volil. (Žalibog, da je najbrže „pomotoma“ pozabil na nekatere svoje kolege in odbornike iste posojilnice, ki niso bili niti na volišču!)

Vidi se tudi, da se gospod dopisnik pogovarja z nami kmeti na vaseh (morda je to eden tistih gospodov Koperčanov, ki so bili na veselici pri Čežarjih ter preplačali vstopnino!) ker ve tako natančno, da smo mi kmetje volili Bennatija.

Prepričan sem, gospod dopisnik, da imate listo vseh onih Slovencev v Koprju, ki so volili Mandiča. Zato Vas pozivljam: ven s številkami, da bomo videli, koliko Bennatovcev je med nami in koliko Mandičevih je med vami!!

Sv. Tomaž, dne 7. 8. 1911.

Nazarij Bertok, kmet.

Razpisana je služba kancelista v XI. plačilnem razredu pri c. kr. sodnji na Voloskem.

Izjava. Iz Sv. Tomaža pri Koprju. — Podpisani izjavljam, da ni res, da sem bil dan pred zaleginem koncertom na Škofiji podkupljen od članov „Istrski Grmič“ v Spod. Škofijah, še manj od gospoda nadučitelja.

Ce sem istega večera opustil godbeno vajo, vzel klobuk in šel, nisem storil nič drugega, nego svojo slovensko narodno dolžnost.

Preponosen sem, da bi se vam udal ter se za par „hudičevih“ kron z vami udeležil onega zloglasnega koncerta.

Kar sem storil, storil sem iz lastne volje, ne da bi me bil kdo nagovarjal na to.

Nazarij Bertok, vodja godbe.

Edina slovenska knjigoveznica
ANTON REPENŠEK, Trst, ul. Cecilia 9
 Izdeluje vsakovrstna knjigoveška priprosta in fina dela **PO KONKURENČNIH CENAH.**

CENIKE JEDIL IN PIJAČ
 za gostilne, restavracije in hotele v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku je založila v raznih oblikah in po zmerni ceni
 tiskarna „Edinost“ v Trstu
 :: ulica Giorgio Galatti 20. ::

Trst, Corso 2. Telef. 1071.

Linoleum Haas
 Pristni linoleum K 2-50 m²
 Podolgate preproge 67 cm. 1-80 met.
 Preproge v vseh velikostih z varnostnimi ogli iz kovine 150/200 K 7-90
 200/300 K 15— itd.
 Gospodarski predpasniki iz voščene platna K 2-50
 Namizni prti 85/115 cm 2-80
 65/150 cm 1-80
Površniki iz gumijsa od K 20 dalje.
 Podrjuhe po 70 stot.
 Ovrtniki iz kavčuka 50 „
 Manšete iz kavčuka 60 „
 Pošilja se tudi na deželo. — 136

MALI OGLASI
 MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj inšer. oddelku.

Razpisuje se služba ravnatelja — kot prodajalca in režača v zadrugi Združeni čevjarji v Trstu in okolici. Refi-ktanti naj vložijo pismene prošnje do petka zvečer na naslov: St. Detela, blagajnik v „Trg. obrtoi zadrugi“ ulica S. Francesco -t. 2.

Sirota rim kat. me-čehnih K 80, želi upoznati mlado dečlico ali ulovca 30—60 let. bodisi kakoga rokoda stva ali službe. Ponudbe pod „Sirota“ na inšeratni oddelek E si osti. 1390

Priden kočijaž, ki se razume na vsa bievna dela, -e išče Odsluže i konjiki imajo prednost. Nemške ali laške ponudbe pod „Trezen“ na inšeratni oddelek Edinosti. 1392

Proda se kompletna pisarna in ledenica po zelo nizki ceni. Natančneje se izve pri tvrdki J. Ulčakar & Co Via Torre bianca 9 v Trstu. 1388

Bik. Andrej Dugolin p sestnik v Škr. vni hš. 73 ima na prodaj lepega, licenciranega, 15 mesecev starega bika. 1387

Naš fotograf je Anton Jerklč, Trst, Via delle Poste 10. — GORICA, gosposka ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zau. no k njemu. 315

Dalmatinska gostilna v ul. Nuova št. 18. Vino črno dalmatinsko, opoio po 80 st., 88 in belo 50. Dobra kuhinja. 1-96

Urar Carlo Squadrani v Trstu, ulica Sealinata št. 1. — Prodaja in popravlja ure po nizki ceni in z garancijo. Popravlj. budilnice po K 1—. 886

Neznosna stanovanjska draginja teži vse kroge, kdor le more si oskrbi lastno hišico. Pri sv. Mariji Magdaleni (gornji so še dve parčeli po 80 sek. jev po ceni na prodaj. V Kolonji hiša in 950 sežujev □ zemljišča za K 7200. Dalje več malih hiš z vrtom in večjih z mljstje — Pojasnita daje: Rudolf Može, Campo S. Giacomo 3 II 20. 1359

Josip Semulč
 TRST, ulica dell' Istituto št 5
 Priporoča slav. občinstvu SVOJO PEKARNO in SLADČIČARNO, v kateri se dobi cel dan svež kruh in raznovrstne sladčice. M. ka iz I. mlinov ter maslo. Likeri, vino in pivo v stekl. Postrežba tudi na dom.

V žganjarni in sladčičarni vogal ul. Gbega

in trga vojašnice (blizu Nar. Doma in k. var. Fabris) Bogat izbor najboljih vin in likerjev prvih tovarn naše države. — Izvrstne slaščice.

CENE ZMERNE.
 Asti Spumante, Befošk zagrebški Pe-linkovao in Sokol Posebne vrste Ruse po najzmernejših cenah.

TEODOR KORN
 Trst, ul. Miramar št. 65
 Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
 PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE PO NIZKIH CENAH.
 :: Delo dobro in zajamčeno. ::
 Telef. 25-26. □ Poslovođja: Franjo Jenko.

Velika klobučarna Romeo Doplicher
 Klobuki iz klobučevine prvih tovarn. Specijaliteta: trdi angleški klobuki. Emporij kap za potovanje in za šport.
TRST Corso št. 34.

R. Gasperini, Trst
 Telefon šte. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10
Prevozno podjetje
 o. kr. avstrijskih drž. koloznio 2051
 Sprejme razcarinjanje kakoršnegasibodi blaga iz mitnice, dostavljanje na dom.
 POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.
Zastopstvo tvrdke „CEMENT“
 Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spiljetu.
 PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Bogomil Pino
 = = urar in zlatar = =
 Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
 nasproti cerkve sv. Antona novega
 Bogat izbor ur vake vrste, kakor tuđ uhanov, prstanov z dijamanti in brez dijamantov, žeske verižice, zlate in sr. brne za moške, vse po konkurenčnih cenah.

Zaloga tu- in nozem. vin, špirita likerjev in razprodaja na debelo in drobno
JAKOB PERHAUC
 Trst, Via delle Acque št. 8, Trst
 (Nasproti Caffè Centrale)
 Velik izbor francoskega šampanjca, ponečih desertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renkih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjaka, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz doučnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Razprodaja se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franko.
 Razprodaja od pol litra naprej. 263

V najem se oddajo bicikli Zaloga dvokoles
 in šivalnih strojev rabljenih po zelo nizki ceni in tudi na obroke.
 TRST, Via Scorzeria šte. 12
V. Osvaldella 501
 Ob nedeljah in praznikih odprto do 4. pop.

ENRICO ZERQUENICH
 trgovina z izgotovljenim perilom, mode za gospode itd. itd.
 Trst, Passo S. Giovanni 2 (Nasproti Novim obokom)
 VELIK IZBOR
 moških srajc, ovratnikov, zapestnic, ovratnic, malij, spodnjih hlač, nogavic, rokavic iz niti in usnjatih, žepnih rut, naramnic in ipodvez. Dežniki za gospode in gospe ter palice ed K 2 50 dalje - Izdeluje se moško perilo po meri Dobro blago. Cene zmjerne.

V novi trgovini ul. Carlo Gbega 2 (bivša mirodilnica)
 je doselala :: partija porcelanaste **Posode**
 po priložnostnih cenah. — Samo za malo dni!

Umetni : fotografični atelje
 pri sv. Jakobu - TRST. pri sv. Jakobu - TRST.
 ulica Rivo šte. 42 (pritližje)
 Izvršuje vsako fotografično delo, kakor tudi razgled, posnetke, notranost lokolov, porcelanaste plošče za vsakovrstne spomenike itd. itd. itd.
Posebnost : Povečanje vsakatero fotografije.
 Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventualno tudi sunaj mesta.